

Budost jako „to, co má být“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2010](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2010](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 29. 10. 2010
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 29. 10. 2010

Budost jako „to, co má být“

Chceme-li nějak pojmenovat to, co v kterékoli fázi dějící se pravé události „je“ tím, co teprve má nastat, co teprve „má být“, pak to je vskutku „budost“ (i když je to neologismus, ale představuje jakousi protiváhu k starému českému „bylost“ (jež uvádí třeba Jungmann). Jde totiž o to, že to, co se z konkrétní události už stalo a co jako by již pominulo, vlastně není zcela „pominulé“ ve smyslu „již nejsoucí“, neboť jakožto bylost určité události je v jejím dalším průběhu „pamatováno“, a víc než to – je to v každé nově aktuální fázi nějak zpřítomňováno a tedy „pří-tom-no“. Protože však již při samotném počátku událostného dění je nějak rozvrženo celé to další dění, k němuž má teprve dojít, je pochopitelné, že také celé toto další dění je jak na samém počátku, tak v každé další fázi rovněž nějak „při tom“, i když nepochybně jinak, v jiném smyslu a v jiné podobě. To je smyslem našeho tvrzení, že událost (pravá událost) se neděje po kouskách, že její fáze nesmíme od sebe oddělovat v čase tak, aby tvořily pouhou sérii po sobě jdoucích stavů, ale že se děje celá, a to celá najednou, tj. že celá v každé chvíli v něčem (a v nějakém smyslu a rozsahu) začíná, a že podobně v každé chvíli v něčem (a v nějakém jiném smyslu) zároveň také končí. Je chybou mít za to, že to, co se z události už stalo, je celé hotové, nastalé a dále už neproměnné. Jistě, něco z toho, co už nastalo, je relativně velmi pevné a zejména zvenčí už zpětně neproměnitelné. Ale právě v tomto bodě nesmíme zapomínat na to, co v té fázi, která už prošla svou aktuální přítomností a tedy co v ní vskutku nastalo, bylo spjato s tím, co ještě nenastalo, ale k čemu celá událost (a tedy i tato konkrétní aktuálně přítomná fáze) nějak mířila (a k čemu pak podobně, i když už zase trochu posunutě, mířily i další aktuální přítomnosti). A právě to ještě nenastalé, co však bylo spjato s tím již nastalým a právě nastávajícím, mohlo za určitých nových okolností (zatím uvažujeme jen vnitřní okolnosti) být modifikováno a projít změnou ještě před svým uskutečněním, takže to uskutečnění pak mohlo dopadnout jinak, než „mělo“. Přesně takto musíme uvažovat o povaze událostného dění, a tedy také musíme opustit představu, že každá událost musí proběhnout přesně tak, jak jí je v okamžiku jejího začátku jakoby uloženo a „předepsáno“. Něco jako „rozvrh“ jistě musíme předpokládat (ale musíme to opravdu chtít vážně zkoumat, nejen s tím pracovat, jako by to bylo bez problémů), ale nemůžeme v žádném případě mít za to, že žádné odchylky ani modifikace nejsou principiálně možné ani myslitelné. Proto také zkoumat budost znamená mnohem víc než zkoumat jen to, jak to dopadlo, a z toho pak na budost zpětně usuzovat.

(Písek, 101029-1.)